

Masterthesis

*De samenhang tussen (media)opvoeding,
mediavaardigheden van ouders
en mediagebruik van adolescenten*

Universiteit
Leiden

Gegevens student

Naam: Mirjam Schrier

Adres: Tankenberg 33, 2716 GP Zoetermeer

Telefoon: +316-28090995

E-mail: m.schrier@umail.leidenuniv.nl / mirjam.schrier@live.nl

Studentnummer: s1892002

Masterspecialisatie: Digital Media in Human Development

Studiejaar: 2017-2018

Studiebelasting: 20 EC

Gegevens begeleiding

Eerste begeleider

Naam: dr. D.J.H. Smeets

Adres: Wassenaarseweg 52, 2333 AK Leiden

Telefoon: +3171-5276621

E-mail: dsmeets@fsw.leidenuniv.nl

Tweede begeleider

Naam: dr. L. van Rosmalen

Adres: Wassenaarseweg 52, 2333 AK Leiden

Telefoon: +3171-5273957

E-mail: lrosmalen@fsw.leidenuniv.nl

Inhoudsopgave

Abstract	2
Inleiding en theoretisch kader	3
Methode.....	9
Resultaten	15
Discussie.....	20
Conclusie.....	26
Literatuurlijst.....	27

Abstract

In a society where digital media play an important role, parental media mediation is essential to keep children's media use within limits. Most researches so far have focused on the effects of parental mediation on children's media use. This study examines if those effects last into adolescence. The aim of this study was to investigate to what extent five types of parental media mediation and two aspects of general parenting can predict adolescents' media time. The five types of parental media mediation were autonomy-supportive restrictive mediation, controlling restrictive mediation, inconsistent restrictive mediation, autonomy-supportive active mediation and controlling active mediation. The two aspects of general parenting were overprotection and emotional warmth. Another part of the study was to investigate whether parents' media skills moderate the relationships between the different types of parental media mediation and adolescents' media time. Participants were adolescents between 16 and 24 years old (N = 95), mostly higher educated. All data were obtained using a questionnaire, including items from PPMMS and EMBU. Multiple regression analysis and five moderation analysis were carried out. Results show none of the types of parental media mediation nor the aspects of general parenting were significant predictors for adolescents' media time. Also, no evidence was found for parent's media skills to moderate the relationships between the types of parental media mediation and adolescents' media time. However, there are indications that parents' media skills can be a direct predictor of adolescents' media time, especially among adolescents whose parents practiced a controlling media mediation style.

Inleiding en theoretisch kader

Digitale media, zoals internet, televisie en smartphones, spelen een grote rol in de hedendaagse samenleving (Blackwell, Leaman, Tramosch, Osborne, & Liss, 2017). Het gebruik van internet, smartphones en andere digitale middelen groeit de laatste jaren exponentieel en zal naar verwachting blijven groeien (Nielsen, 2016). Van de Nederlandse bevolking tussen 12 en 65 jaar heeft meer dan 99% toegang tot het internet (CBS, 2017). Daarnaast bezitten veel kinderen op jonge leeftijd al eigen digitale apparaten: 68% van de tienjarigen is reeds in het bezit van een smartphone (Kennisnet, 2017). Van de elfjarigen is dit 81%, van de twaalfjarigen 92% en van de dertien- tot vijftienjarigen heeft maar liefst 98% een eigen smartphone. De manier waarop ouders omgaan met het mediagebruik van hun kind, kan bepalend zijn voor de manier waarop kinderen zich ontwikkelen en hoe zij zelf media (gaan) gebruiken (Valkenburg & Piotrowski, 2017).

Het sturen van mediagebruik is tegenwoordig een onmisbaar onderdeel van de opvoeding. Het belang van het sturen van het mediagebruik van kinderen wordt duidelijk wanneer gekeken wordt naar de mogelijke negatieve gevolgen van overmatig mediagebruik. Zo hebben kinderen die veel televisiekijken meer kans op obesitas (Aftosmes-Tobio et al., 2016), hangt tijd op sociale media positief samen met episodisch overmatig alcoholgebruik onder adolescenten (Brunborg, Burdzovic Andreas, & Kvaavik, 2017) en heeft het continue media-multitasken door jongeren een negatieve relatie met cognitieve controle en academische prestaties (Schoor, Baumgartner, Sumter, & Valkenburg, 2015). Oorzakelijk verband is echter nog niet aangetoond. Wat betreft de inhoud van media, is blootstelling aan gewelddadige media een belangrijke risicofactor die kan bijdragen aan agressief en gewelddadig gedrag, maar dit geldt alleen voor individuen die naast gewelddadige media ook worden blootgesteld aan andere risicofactoren (Bushman & Anderson, 2015). Tot slot heeft ook de manier waarop media gebruikt worden, invloed op het welzijn van de gebruikers. Wanneer media ter ontspanning of voor vermaak worden gebruikt heeft dit een positief effect op het welzijn, maar als media als uitstelgedrag worden gebruikt heeft dit een negatief effect op het welzijn (Reinecke & Hofmann, 2016).

Er zijn verschillende factoren die mediagebruik kunnen voorspellen. In de huidige studie wordt gekeken in hoeverre mediaopvoeding en algemene opvoeding het mediagebruik van adolescenten voorspellen. Ook wordt onderzocht of de mediavaardigheden van ouders invloed hebben op het verband tussen mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten. Onder 'mediagebruik' wordt het gebruik van alle digitale media verstaan. In het huidige onderzoek wordt uitsluitend gekeken naar de hoeveelheid tijd die adolescenten aan digitale

media besteden en niet naar de manier waarop zij dit doen of de inhoud van de media. Alles wat ouders doen om het mediagebruik van hun kind te sturen, valt onder ‘mediaopvoeding’ (Valkenburg, Piotrowski, Hermanns, & De Leeuw, 2013).

Mediaopvoeding en mediagebruik

In dit onderzoek wordt de relatie tussen de mediaopvoeding die het kind heeft genoten en de hoeveelheid mediagebruik van het kind in de adolescentie onderzocht. Uit de reviewstudie van Jago, Edwards, Urbanski en Sebire (2013) over de samenhang tussen mediaopvoeding en beeldschermgebruik van kinderen in de leeftijd van 6 maanden tot 18 jaar, bleek dat er geen eenduidig bewijs was voor het verband tussen mediaopvoeding en schermtijd. Het verschil tussen de resultaten van diverse studies is volgens Jago et al. (2013) onder andere toe te schrijven aan het verschil in meetinstrumenten die zijn gebruikt in de verschillende onderzoeken. Zo hadden sommige studies gebruik gemaakt van ouderrapportage, andere van rapportage door het kind en weer andere van zowel ouder- als kindrapportage. Ook werden verschillende definities en typen van mediaopvoeding gebruikt in de onderzoeken.

Mediaopvoeding kan plaatsvinden op twee manieren: restrictieve en actieve mediatie (Valkenburg & Piotrowski, 2017). In de meta-analyse van Collier et al. (2016) werd geen samenhang gevonden tussen actieve mediatie en de tijd die kinderen aan media besteden. Het doel van actieve mediatie is dan ook niet om de mediatijd te beperken, maar deze vorm van mediatie draait om de inhoud van de media. Verder zijn er geen andere studies gevonden die wijzen op een relatie tussen actieve mediatie en mediatijd of deze relatie tegenspreken.

Wel wordt er in verschillende studies een significante samenhang gevonden tussen restrictieve mediatie en de mediatijd van het kind. Uit de meta-analyse van Collier et al. (2016) bleek dat naarmate ouders meer restrictieve mediatie toepasten, de kinderen minder tijd aan media besteedden. Ook volgens Lee (2012) hangt restrictieve mediatie negatief samen met de tijd die jongeren online besteden. Belangrijk in restrictieve mediatie is de mate waarin ouders toestemming geven voor mediagebruik. Hoeveel toestemming de vader geeft met betrekking tot internetgebruik, blijkt significant positief samen te hangen met de tijd die adolescenten op internet doorbrengen (Lau & Yuen, 2016). Ook blijkt uit het onderzoek van Lau en Yuen (2016) dat de frequentie waarmee beide ouders het internetgebruik van de adolescent monitoren, positief samenhangt met de hoeveelheid internetgebruik. Daarnaast hangen volgens Samaha en Hawi (2017) schermtijd-gerelateerde huisregels en het stimuleren van alternatieve activiteiten negatief samen met het overschrijden van de aanbevolen twee uur schermtijd per dag. Kinderen van ouders die het vermeerderen of verminderen van schermtijd als beloning of straf gebruiken en van ouders die schermtijd handig vinden om de kinderen rustig te houden, gaan sneller over

de aanbevolen twee uur per dag heen, dan kinderen van ouders die dit niet doen of handig vinden (Samaha & Hawi, 2017).

Al met al lijkt het erop dat restrictieve mediatie negatief samenhangt met mediatijd (Collier et al., 2016; Lee, 2012) en dat actieve mediatie niet samenhangt met mediatijd (Collier et al., 2016). Binnen restrictieve en actieve mediatie zijn er verschillende aanpakken van ouders mogelijk. Daarom zou het verband tussen restrictieve of actieve mediatie en mediagebruik van de adolescent per aanpak kunnen verschillen. Valkenburg et al. (2013) onderscheiden vijf typen mediaopvoeding: autonomie bevorderende restrictie, inconsistente restrictie, controlerende restrictie, autonomie bevorderende mediatie en controlerende mediatie. Bij de eerste drie typen gaat het om restrictieve mediatie en bij de laatste twee om actieve mediatie. Autonomie bevorderend houdt in dat regels met het kind worden besproken en uitgelegd. Het kind heeft vaak inspraak in afspraken die worden gemaakt. Bij een controlerende mediaopvoeding is dit niet het geval en legt de ouder regels op, zonder dat het kind zijn of haar mening kan geven en/of wordt uitgelegd waarom. Ook is er bij een controlerende mediaopvoeding een hoge mate van controle op het mediagebruik van het kind. Van een inconsistente opvoeding is sprake wanneer op verschillende momenten verschillende regels gelden. Het kind weet hierdoor niet waar hij of zij aan toe is met betrekking tot wat wordt toegestaan. Volgens Tur-Porcar (2017) heeft inconsistentie binnen de opvoeding, met name bij jongens, een positieve samenhang met internetverslaving. Verschillende typen mediaopvoeding hangen dus op verschillende manieren samen met het mediagebruik van het kind.

In het huidige onderzoek wordt de samenhang tussen de vijf typen mediaopvoeding (Valkenburg et al., 2013) en het mediagebruik van de adolescent onderzocht. Waar de eerder besproken studies vooral gaan over het verband tussen mediaopvoeding en mediagebruik in dezelfde periode, wordt in de huidige studie gekeken naar het verband tussen mediaopvoeding toen het kind 10 tot 15 jaar was en mediagebruik in de adolescentie. De vraag is dus of de effecten van mediaopvoeding blijven staan tot in de adolescentie. Op basis van de studies van Collier et al. (2016) en Lee (2012) wordt verwacht dat zowel autonomie bevorderende restrictie als controlerende restrictie negatief zullen samenhangen met het mediagebruik van de adolescent. Deze onderzoeken hebben betrekking op restrictieve mediaopvoeding in het algemeen. Omdat er geen studies gevonden zijn over de aparte typen restrictieve mediatie, wordt verwacht dat dezelfde relatie bestaat tussen mediagebruik en restrictieve mediatie in het algemeen als voor mediagebruik en de specifieke typen restrictieve mediatie. Uitgaande van de resultaten van de studie van Tur-Porcar (2017) wordt verwacht dat inconsistente restrictie positief zal samenhangen met het mediagebruik van adolescenten. Op basis van het onderzoek

van Collier et al. (2016) wordt verwacht dat tussen zowel autonomie bevorderende mediatie als controlerende mediatie en het mediagebruik van de adolescent geen samenhang gevonden zal worden.

Mediavaardigheden ouders als moderator

Naast de relatie tussen mediaopvoeding en mediagebruik van adolescenten, kunnen de mediavaardigheden van ouders het mediagebruik van hun kinderen beïnvloeden. Volgens Lau en Yuen (2016) hangen het ICT-niveau van zowel de vader als de moeder niet significant samen met de hoeveelheid tijd die adolescenten op internet doorbrengen. De mediavaardigheden van de ouders zullen daarom waarschijnlijk geen directe voorspeller zijn van het mediagebruik van het kind. Wellicht hebben de mediavaardigheden van de ouders wel invloed op hoe het kind met de mediaopvoeding omgaat.

Een essentieel onderdeel van mediaopvoeding is het stellen van regels met betrekking tot mediagebruik (Valkenburg et al., 2013). Volgens de *Social Domain Theory* is de effectiviteit van een opgestelde regel afhankelijk van de mate waarin de adolescent de autoriteit en interventie van de ouder op dat gebied als legitiem beschouwt (Richardson, Mulvey & Killen, 2012). Op basis van de Social Domain Theory wordt verwacht dat de mediavaardigheden van de ouder zullen optreden als moderator tussen de mediaopvoeding en de hoeveelheid mediagebruik van het kind, waarbij het verband tussen mediaopvoeding en mediagebruik sterker is naarmate de mediavaardigheden van de ouder beter zijn. Het gaat hierbij om de perceptie van de adolescent met betrekking tot de mediavaardigheden van de ouder.

Algemene opvoeding en mediagebruik

Mediaopvoeding is een onderdeel van de algehele opvoeding van een kind. Daarom wordt verwacht dat de mediaopvoedingsstijl en de algemene opvoedingsstijl van een ouder vergelijkbaar zijn. Immers baseren ouders de mediaopvoeding waarschijnlijk op dezelfde principes en praktijken als de rest van de opvoeding. Er zijn aanwijzingen dat de algemene opvoedingsstijl, net als mediaopvoeding, gerelateerd is aan het mediagebruik van adolescenten. Volgens Xiuqin et al. (2010) zijn de opvoedingsstijl en het functioneren van het gezin belangrijke factoren in de ontwikkeling van adolescenten met betrekking tot de afhankelijkheid van internet. Naast het verband tussen mediaopvoeding en mediagebruik, wordt in het huidige onderzoek onderzocht welk verband er bestaat tussen de algemene opvoedingsstijl van de ouders en het mediagebruik van het kind in de adolescentie. De vraag hierbij is of mediaopvoeding of algemene opvoeding een sterkere voorspeller is van mediagebruik.

De relatie tussen opvoedingsstijlen en internetgebruik of -verslaving is eerder onderzocht. Zo heeft Özgür (2016) onderzoek gedaan naar de relatie tussen de vier

opvoedingsstijlen (laissez-faire, toegeeflijk, autoritatief en autoritair) en het aantal uur dat adolescenten op internet besteden. De laissez-faire stijl wordt gekenmerkt door weinig warmte en weinig controle vanuit de ouders. Uit het onderzoek bleek dat deze opvoedingsstijl het sterkst samenhangt met hoog internetgebruik. Tur-Porcar (2017) concludeerde uit zijn onderzoek dat de laissez-faire stijl, van de vier opvoedingsstijlen, ook het sterkst samenhangt met internetverslaving. Volgens Özgür (2016) volgden na de laissez-faire stijl respectievelijk de toegeeflijke opvoedingsstijl (veel warmte, weinig controle) en de autoritatieve opvoedingsstijl (veel warmte en veel controle). De autoritaire opvoedingsstijl (weinig warmte, veel controle) hing het minst samen met veel internetgebruik onder adolescenten.

In het huidige onderzoek wordt de algemene opvoedingsstijl retrospectief gemeten op basis van de volgende twee aspecten: overbescherming en emotionele warmte. Xiuqin et al. (2010) hebben de algemene opvoeding van mannelijke adolescenten met en zonder klinische internetverslaving met elkaar vergeleken. Hieruit bleek dat adolescenten met een internetverslaving in de opvoeding van zowel de vader als de moeder een gebrek aan emotionele warmte, een hoge mate van overbezorgdheid, veel afwijzing en regelmatig straffen ervaarden. Deze resultaten wijzen erop dat emotionele warmte in de opvoeding en mediagebruik negatief zullen samenhangen en dat overbescherming positief zal samenhangen met mediagebruik van adolescenten.

Mediaopvoeding en algemene opvoeding

De aspecten van de algemene opvoeding (emotionele warmte en overbescherming) komen terug in de typen mediaopvoeding. Zo bevat een autonomie bevorderende mediaopvoeding meer warmte en komt in een controlerende mediaopvoeding over het algemeen minder warmte voor (Valkenburg & Piotrowski, 2017). Wanneer ouders overbeschermend zijn, neigen zij vaak naar het stellen van veel regels om hun kind te beschermen (Aluja, Del Barrio, & García, 2006). Wanneer controlerende restrictie in hoge mate wordt uitgevoerd door ouders, kan dit voor het kind voelen als overbescherming. Er wordt verwacht dat controlerende restrictie een negatieve voorspeller en overbescherming een positieve voorspeller is voor de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten. Daarom kan er sprake zijn van een boemerangeffect van controlerende restrictie op het mediagebruik van het kind. Wanneer controlerende restrictie in beperkte mate wordt uitgevoerd, wordt verwacht dat dit een negatief effect op mediagebruik zal hebben. Echter, wanneer de controlerende restrictie in grotere mate wordt uitgevoerd en dit voor het kind voelt als overbescherming door de ouders, wordt verwacht dat het juist samenhangt met meer mediagebruik in de adolescentie.

Doelstelling en hypothesen

Het doel van de huidige studie is om te onderzoeken welke factor de beste voorspeller is voor het mediagebruik van adolescenten. Hierbij wordt gefocust op mediaopvoeding en de algemene opvoeding als mogelijke voorspellers. Ook wordt onderzocht of de mediavaardigheden van de ouders optreden als moderator tussen mediaopvoeding en mediagebruik van adolescenten. Op basis van de bestudeerde literatuur zijn de volgende hypothesen opgesteld:

Mediaopvoeding

- Restrictieve mediatie hangt samen met het mediagebruik van adolescenten. Er worden verschillende effecten verwacht voor de soorten restrictieve mediatie:
  - Autonomie bevorderende restrictie is een negatieve voorspeller van het mediagebruik van adolescenten. Meer restricties hangen samen met minder mediagebruik.
  - Controlerende restrictie is een negatieve voorspeller van het mediagebruik van adolescenten. Ook hier hangt een hogere mate van restrictief opvoeden samen met minder mediagebruik. Echter, wanneer de controlerende restrictie in zo een hoge mate plaatsvindt dat dit voor het kind als overbescherming door de ouders voelt, is het effect omgekeerd. Dan hangt een hogere mate van controlerend restrictief opvoeden samen met meer mediagebruik in de adolescentie.
  - Inconsistente restrictie is een positieve voorspeller van het mediagebruik van adolescenten. Hoe meer inconsistenties er in de opvoeding plaatsvinden, hoe meer tijd het kind aan media besteedt.
- Er is geen verband tussen actieve mediatie en het mediagebruik van adolescenten. Dit geldt voor zowel autonomie bevorderende als controlerende mediatie.
- De mediavaardigheden van ouders treden op als moderator tussen mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten, waarbij betere mediavaardigheden van de ouders zorgen voor een sterker verband tussen mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten.

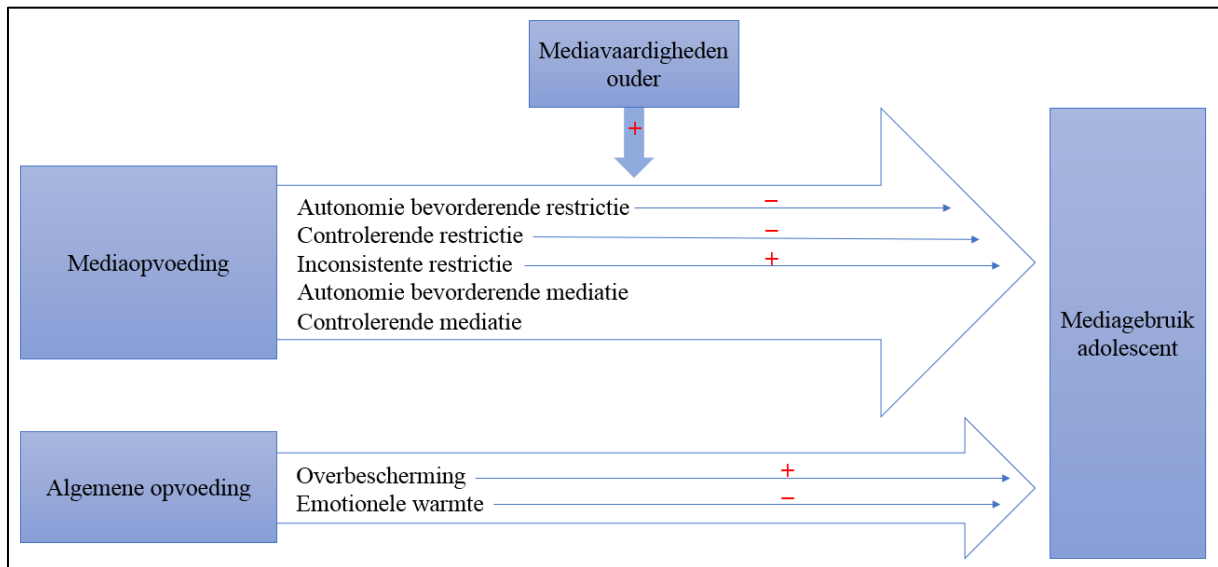
Algemene opvoeding

- Overbescherming is een positieve voorspeller van het mediagebruik van adolescenten. Hoe hoger de mate van overbescherming door de ouder, hoe meer het kind media gebruikt.

- Emotionele warmte is een negatieve voorspeller van het mediagebruik van adolescenten. Veel emotionele warmte in de opvoeding hangt samen met minder mediagebruik, terwijl weinig emotionele warmte meer mediagebruik van adolescenten voorspelt.

In Figuur 1 wordt een overzicht gegeven van de verwachte relaties tussen de verschillende variabelen in dit onderzoek. Het boemerangeffect bij controlerende restrictie is hierin niet zichtbaar.

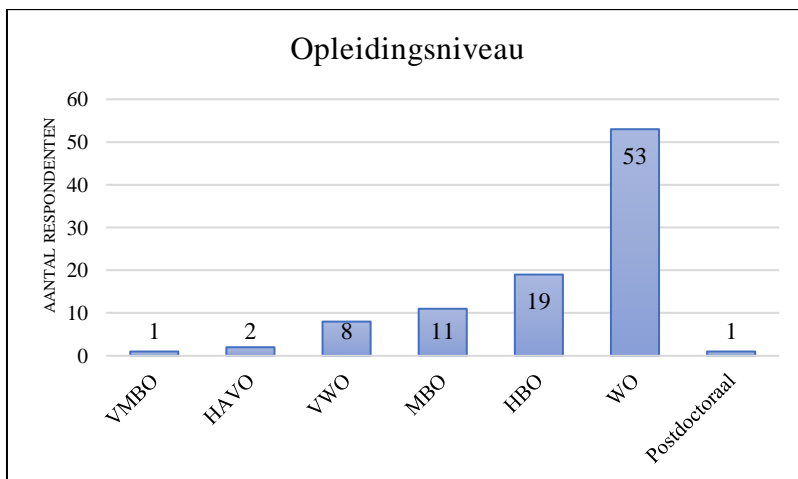
Figuur 1. Overzicht verwachte relaties tussen variabelen

Methode

Onderzoeksgroep

De groep respondenten bestaat uit adolescenten tussen de zestien en vierentwintig jaar oud. In totaal deden honderd respondenten mee aan dit onderzoek. Eén respondent is na het invullen van de demografische gegevens gestopt. Vier andere respondenten vielen buiten de leeftijdscategorie. Na het verwijderen van deze vijf respondenten, bleven 95 adolescenten over. De adolescenten waren gemiddeld 21 jaar en 9 maanden oud ($SD = 2.201$). De verdeling had twee pieken bij 21 en 23 jaar oud. 37.89% woonde nog bij (een van) hun ouders. De overige 62.11% woonden op kamers, zelfstandig, samen of ergens anders buiten het huis van hun ouders. Van de adolescenten was 24.22% man en 75.78% vrouw. Het grootste gedeelte van de respondenten was hoogopgeleid. In Figuur 2 is de verdeling van het opleidingsniveau weergegeven. Van zowel de middelbare scholieren als de studenten deed het grootste deel een wetenschappelijke opleiding. Negen respondenten volgden op het moment van het onderzoek geen opleiding. Van deze respondenten is de hoogst genoten opleiding meegenomen. In de

vragenlijst die de respondenten hebben ingevuld, moesten zij vragen beantwoorden over de ouder die de grootste rol in de opvoeding heeft gehad toen de respondent tien tot vijftien jaar oud was. In 93.68% van de gevallen was dit de moeder. Slechts 6.32% van de respondenten heeft de betreffende vragen over zijn of haar vader beantwoord. Op basis van het onderzoek van Top (2016), waaruit bleek dat er geen verschillen in *parental monitoring* zijn tussen vaders en moeders, is ervan uitgegaan dat de scheve verdeling tussen vaders en moeders geen effect op de resultaten zal hebben. Onder parental monitoring valt alles wat ouders doen om de activiteiten van hun kind in de gaten te houden en te begrijpen, zoals observeren of met het kind praten. Zowel de vijf typen mediaopvoeding als de aspecten van de algemene opvoeding vallen hier dus onder.

Figuur 2. Verdeling opleidingsniveau respondenten

Procedure

In de huidige studie is gebruik gemaakt van een vragenlijst voor adolescenten. Aan het begin van de vragenlijst hebben de participanten een informed consent ondertekend. Naast de vragenlijst voor adolescenten is in het kader van groter onderzoek ook een vragenlijst aan hun ouders voorgelegd. In de huidige studie is de vragenlijst die de ouders hebben ingevuld niet meegenomen. Deze vragenlijst zal daarom verder buiten beschouwing worden gelaten.

De studenten die betrokken zijn bij dit onderzoek hebben in hun eigen omgeving respondenten geworven. De werving was gericht op adolescenten tussen de zestien en vierentwintig jaar oud. Zij kregen een link naar een vragenlijst toegestuurd, die zij online konden invullen. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer een kwartier.

Meetinstrumenten

De gebruikte vragenlijst bestond uit diverse onderdelen. In het huidige onderzoek zijn uit de vragenlijst de items met betrekking tot demografische kenmerken, mediaopvoeding, algemene opvoeding, het eigen mediagebruik en mediavaardigheden van de ouders gebruikt.

Mediaopvoeding. Als onderdeel van de vragenlijst is een retrospectieve versie van de Perceived Parental Media Mediation Scale (PPMMS) gebruikt van Valkenburg et al. (2013). De PPMMS meet de perceptie van adolescenten met betrekking tot de frequentie waarmee hun ouders hun mediagebruik begrenzen of actief bespreken en op welke manier dit gebeurt. In de PPMMS komt de mediaopvoeding met betrekking tot televisieprogramma's, films, games en internet aan bod. Hierbij wordt gefocust op twee manieren van mediaopvoeding: restrictieve en actieve mediatie. Binnen deze twee manieren kunnen ouders de mediaopvoeding vormgeven volgens drie stijlen: autonomie bevorderend, controlerend en inconsistent. In de vragenlijst wordt restrictieve mediatie gemeten als de frequentie waarmee ouders grenzen stellen aan de tijd of inhoud van het mediagebruik van hun kind. Actieve mediatie wordt gemeten als de frequentie waarmee ouders inhoud van media uitleggen aan en hun mening geven over de inhoud tegen hun kind. De vragenlijst is opgebouwd uit acht vragen die restrictieve of actieve mediatie meten, met daarbij steeds een vervolgvraag die de stijl binnen de mediaopvoeding (autonomie bevorderend, controlerend of inconsistent) meet. Een voorbeeldvraag met bijbehorende vervolgvraag is weergegeven in Tabel 1. De adolescenten geven in de PPMMS op een vijf-punts Likertschaal de frequenties aan bij diverse voorbeelden van mediaopvoeding. De Likertschaal loopt van 'nooit' tot 'heel vaak' bij de vragen over restrictieve of actieve mediatie en van 'klopt helemaal niet' tot 'klopt helemaal' bij de vragen over autonomie bevorderende, controlerende of inconsistente opvoeding. Als resultaat komen hier vijf numerieke scores uit voor de volgende categorieën: autonomie bevorderende restrictie, controlerende restrictie, inconsistente restrictie, autonomie bevorderende mediatie en controlerende mediatie. Om de score voor een bepaald type mediaopvoeding te berekenen, zijn de antwoorden op de vier subschalen die het betreffende type mediaopvoeding meten bij elkaar opgeteld. Dat resulteert voor alle vijf de typen mediaopvoeding in een score van minimaal vier en maximaal twintig. Hierbij staat een hoge score voor een hoge mate aan bijvoorbeeld controlerende restrictie en een lage score voor een lage mate aan de mediaopvoedingsstijl.

Uit het onderzoek van Valkenburg et al. (2013) is gebleken dat de interne consistentie voldoende is voor alle hoofd- en subschalen (alle α 's $> .75$). De test-hertest betrouwbaarheid was lager dan die van vragenlijsten over algemene opvoedingsstijlen ($.40 \leq r \leq .48$). Dit kan wellicht worden verklaard doordat mediaopvoeding sterker afhankelijk is van een situatie dan

algemene opvoeding. Daarnaast bleek uit de analyse dat de PPMMS een goede constructvaliditeit heeft.

Voor het huidige onderzoek is de PPMMS in de verleden tijd gezet, zodat het onderzoek retrospectief werd. Doordat de respondent op basis van zijn of haar herinneringen vragen moest beantwoorden, wordt verwacht dat de betrouwbaarheid van de antwoorden lager is dan wanneer de PPMMS over de huidige situatie van een respondent ingevuld zou worden.

Tabel 1

Voorbeeldvraag mediaopvoeding

Vraag
<i>Antwoordmogelijkheden</i>
Hoe vaak zei je vader/moeder tegen je dat je games voor oudere jongeren (bijvoorbeeld vanaf 16 jaar) niet mag spelen?
<i>Nooit – Bijna nooit – Soms – Vaak – Heel vaak</i>
En als je vader/moeder dat tegen je zei, hoe ging dat dan?
Als je antwoord hierboven ‘nooit’ was: stel dat je vader/moeder dat wel tegen je zei, hoe zou dat dan zijn gegaan?
Mijn vader/moeder zou...
... boos op mij worden als ik die games toch wil spelen.
<i>Klopt helemaal niet – Klopt niet – Klopt een beetje – Klopt – Klopt helemaal</i>
... me uitleggen waarom ik die games beter niet kan spelen.
<i>Klopt helemaal niet – Klopt niet – Klopt een beetje – Klopt – Klopt helemaal</i>
... wel zeggen dat ik die games niet mag spelen, maar ik kan ze de volgende keer gewoon weer spelen.
<i>Klopt helemaal niet – Klopt niet – Klopt een beetje – Klopt – Klopt helemaal</i>

Algemene opvoeding. Om aspecten van de algemene opvoedingsstijl te meten is een verkorte, vertaalde, retrospectieve versie van de Eгна Minnen av Barndoms Uppfrostan – My Memories of Upbringing (EMBU) in de vragenlijst verwerkt. De EMBU is ontwikkeld om de perceptie van adolescenten met betrekking tot hun eigen opvoeding te meten (Perris, Jacobsson, Lindström, Van Knorring, & Perris, 1980). De respondenten moeten bij voorbeelden van opvoeding aangeven met welke frequentie een bepaalde situatie plaatsvindt op een vier-punts Likertschaal, die loopt van ‘nooit’ tot ‘bijna altijd’. Uit de vragenlijst komen numerieke uitkomsten op de volgende vier subschalen: afwijzing, emotionele warmte, overbescherming en voorkeur (Nishikawa, Sundbom, & Hägglöf, 2010).

In het huidige onderzoek is gebruik gemaakt van een Nederlandse vertaling van een verkorte versie van de EMBU. Arindell en Van der Ende (1984) hebben onderzoek gedaan naar

de Nederlandse vertaling van de EMBU. Uit hun onderzoek bleek dat de interne consistentie van de vragenlijst hoog was (alle Φ 's > .80). Aluja et al. (2006) hebben de verkorte versie van de vragenlijst onderzocht. Hieruit bleek dat de constructvaliditeit en betrouwbaarheid voldoende was. De verkorte versie bevat 24 items in plaats van de 64 items die de volledige versie telt. Hierin zijn acht items per opvoedingsaspect opgenomen. In de verkorte versie wordt de subschaal over voorkeur niet meegenomen. Uit de vragenlijst komen numerieke scores voor de categorieën emotionele warmte, afwijzing en overbescherming. Deze scores liggen in de range van acht tot tweeëndertig. Ze worden berekend door de antwoorden op de acht stellingen die betrekking hebben op een bepaald aspect van de algemene opvoeding waar nodig te hercoderen en vervolgens bij elkaar op te tellen. Een lage score staat hierbij voor een lage mate aan emotionele warmte, afwijzing of overbescherming en vice versa. In het huidige onderzoek zijn alleen de items over emotionele warmte en overbescherming gebruikt. Een voorbeeldvraag met betrekking tot overbescherming is: 'Ik mocht van mijn vader/moeder gaan en staan waar ik wilde, zonder dat hij/zij zich daar zorgen om maakte.'

Net als de PPMMS, is de EMBU voor het huidige onderzoek in de verleden tijd geformuleerd. De respondenten moesten de vragenlijst invullen over de periode dat zij tien tot vijftien jaar waren. Zoals ook bij de PPMMS beschreven staat, vermindert dit waarschijnlijk de betrouwbaarheid van de resultaten.

Mediagebruik. De respondenten zijn in de vragenlijsten bevraagd over hun eigen mediagebruik. Zij moesten bij vier vragen door middel van een schuifbalk invullen hoeveel uur zij op een gemiddelde werkdag besteden aan mobiele communicatie, sociale media, het kijken van programma's, series of films en het gebruiken van internet voor het bezoeken van websites. Hierin konden zij hun antwoord geven tussen de range van nul tot en met zeven uur. In het huidige onderzoek wordt mediagebruik gedefinieerd als de tijd die een persoon aan alle digitale media besteedt op een gemiddelde werkdag. Daarom worden de antwoorden van de vragen over mediagebruik bij elkaar opgeteld, wat resulteert in een score tussen de nul en 28 uur. Theoretisch gezien is het mogelijk dat het mediagebruik van een individu boven de 24 uur per dag zit, omdat diverse soorten media tegelijk gebruikt kunnen worden, maar apart van elkaar worden gemeten.

Mediavaardigheden ouders. In de vragenlijst is de adolescenten gevraagd om de mediavaardigheden van hun ouder te beoordelen. Dit is gedaan door middel van vier vragen die betrekking hebben op hoe goed de ouder om kan gaan met digitale apparaten en eventuele foutmeldingen, in hoeverre de ouder over de kennis en vaardigheden beschikt om bewust en kritisch om te gaan met media en hoe goed de ouder bruikbare informatie kan vinden op

internet. Een van de vragen was bijvoorbeeld: ‘Hoe goed kan je vader/moeder omgaan met digitale apparaten en computerprogramma’s?’ De respondenten konden antwoord geven op een vijf-punts Likertschaal, die liep van ‘helemaal niet goed’ naar ‘heel goed’. Voor het bepalen van de mediavaardigheden van de ouder, zijn de antwoorden van de vier vragen bij elkaar opgeteld, wat resulteerde in een numerieke score tussen de vier en de twintig. Hierbij staat een lagere score voor minder mediavaardigheden en een hogere score voor betere mediavaardigheden.

Data-analyse

In dit onderzoek zijn in totaal negen variabelen gebruikt, die allemaal numeriek zijn. De eerste vijf variabelen zijn de typen mediaopvoeding: *autonomie bevorderende restrictie*, *controlerende restrictie*, *inconsistente restrictie*, *autonomie bevorderende mediatie* en *controlerende mediatie*. Twee variabelen zijn aspecten van de algemene opvoeding: *overbescherming* en *emotionele warmte*. Samen vormen zij de zeven voorspellende variabelen in de multiële regressieanalyse die is uitgevoerd. De uitkomstvariabele is het *mediagebruik van de adolescenten*. Tot slot is de laatste variabele in het onderzoek de score voor *mediavaardigheden van de ouders*. Deze is getest als moderator op de verbanden tussen de typen mediaopvoeding en het mediagebruik van de adolescent.

Als statistische toets is er gebruik gemaakt van multiële lineaire regressie en moderatieanalyses. De statistische assumpties voor multiële regressie zijn: het hebben van een steekproef die groot genoeg is, een lineaire relatie tussen de predictoren en de responsvariabele, homoscedasticiteit en geen multicollineariteit (De Vocht, 2015). Volgens Field (2013) kunnen met het aantal respondenten en predictoren uit het huidige onderzoek grote tot medium effecten gevonden worden. Voor het vinden van kleine effecten is de steekproef te klein. Op basis van de hypothesen is er een hiërarchische regressie uitgevoerd. Er wordt geen (of een zwak) verband verwacht tussen de volgende twee typen mediaopvoeding en het mediagebruik van de adolescent: autonomie bevorderende mediatie en controlerende mediatie. Daarom zijn die twee variabelen als laatst ingevoerd. De vijf andere voorspellende variabelen zijn als eerst ingevoerd, omdat er voor deze variabelen wel een verband met mediagebruik wordt verwacht. In de multiële regressieanalyse is een significantieniveau van $\alpha = .05$ gehanteerd.

Naast de regressieanalyse zijn ook moderatieanalyses uitgevoerd om te onderzoeken of de mediavaardigheden van ouders optreden als moderator tussen de vijf typen mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten. Ook hier is een significantieniveau van $\alpha = .05$ gehanteerd.

Resultaten

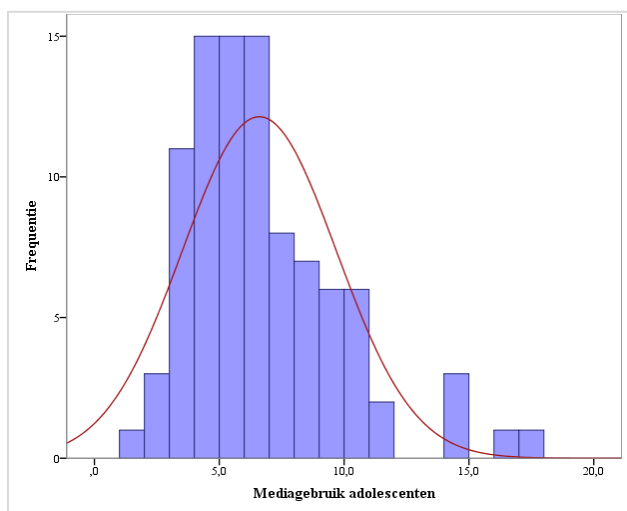
Beschrijvende analyse

Van de 95 respondenten, hebben er vier de vragenlijst niet volledig ingevuld. Hierdoor zijn er enkele missende waarden bij controlerende mediatie, autonomie bevorderende mediatie, emotionele warmte en overbescherming. Uit de Missing Value Analysis zijn geen patronen in de missende waarden naar voren gekomen. Uit de datainspectie bleek dat er één uitbijter was, die in meerdere boxplots, Q-Q plots en scatterplots terugkwam. Dit was een respondent met een extreem hoge score op mediagebruik (19.7 uur per dag, $z = 3.86$). Hierdoor waren diverse verbanden minder lineair dan wanneer de respondent uit de dataset verwijderd zou worden. Er is daarom voor gekozen deze respondent te excluseren. De beschrijvende statistieken van de steekproef met de overige 94 respondenten zijn te zien in Tabel 2. Hierin is te zien dat de verdeling van alle variabelen bij benadering normaal is, behalve die van het mediagebruik van de adolescent. Dit is te zien aan de waarde van de scheefheid die groter is dan 1 (Field, 2013). Ook is de gepiekttheid meer dan drie keer de standaard error van de gepiekttheid ($SE_{gepiekttheid} = .493$). Dit kan wijzen op problemen met de gepiekttheid (Field, 2013). In Figuur 3 is de verdeling van het mediagebruik van adolescenten weergegeven. In het histogram is te zien dat de verdeling scheef naar rechts is en er een redelijk hoge piek is. Hoewel de steekproef groot genoeg is om de regressieanalyse uit te voeren met een scheve verdeling, is er voor de zekerheid toch voor gekozen om de multiële regressieanalyse uit te voeren met bootstrapping. Hierdoor wordt multiële lineaire regressie meer robuust (Field, 2013). Ook verkleint bootstrapping de gevolgen van het feit dat de relatie tussen diverse voorspellende variabelen en de uitkomstvariabele *mediagebruik van adolescenten* niet lineair is. Deze relatie is niet lineair bij de voorspellende variabelen *autonomie bevorderende restrictie*, *controlerende restrictie*, *controlerende mediatie* en *overbescherming*. Aan de assumptie van homoscedasticiteit is bij alle relaties tussen de voorspellende variabelen en de uitkomstvariabelen voldaan. Ook is er geen sprake van multicollineariteit, zoals te zien is in Tabel 3. Er zijn wel voorspellers die significant met elkaar samenhangen, maar er is pas sprake van multicollineariteit als $r > .9$ (Field, 2013). Dit is bij geen enkele correlatie het geval.

Tabel 2

Beschrijvende statistieken steekproef

	N	Gem.	SD	Min.	Max.	Scheefheid	Gepiektheid
<i>Mediaopvoeding</i>							
Controlerende restrictie	94	8.62	3.041	4	17	.383	-.061
Autonomie bevorderende restrictie	94	14.73	3.296	4	20	-.980	1.317
Inconsistente restrictie	94	9.36	3.275	4	16	.215	-.595
Controlerende mediatie	91	10.38	3.207	4	20	.595	.408
Autonomie bevorderende mediatie	91	13.84	3.072	4	20	-.748	.979
<i>Algemene opvoeding</i>							
Emotionele warmte	90	27.31	4.041	17	32	-.980	.256
Overbescherming	90	17.92	3.840	11	28	.472	-.240
<i>Mediavaardigheden ouder</i>	94	13.46	2.865	6	19	-.569	.052
<i>Mediagebruik adolescent</i>	94	6.603	3.089	1.2	17	1.252	1.799

Figuur 3. Histogram mediagebruik adolescenten met normaalverdeling.

Tabel 3

Correlaties tussen variabelen

	<i>Mediaopvoeding</i>					<i>Algemene opvoeding</i>		<i>Mediavaardigheden ouder</i>
	Controlerende restrictie	Autonomie bevorderende restrictie	Inconsistente restrictie	Controlerende mediatie	Autonomie bevorderende mediatie	Emotionele warmte	Overbescherming	
Controlerende restrictie								
Autonomie bevorderende restrictie	-.050							
Inconsistente restrictie	.152	-.064						
Controlerende mediatie	.350**	-.173	.135					
Autonomie bevorderende mediatie	-.203	.520**	-.308**	-.450**				
Emotionele warmte	-.342**	.120	-.211*	-.409**	.279**			
Overbescherming	.479**	.016	.020	.454**	-.333**	-.300**		
Mediavaardigheden ouder	-.259*	.231*	-.205*	-.235*	.244*	.276**	-.188	
Mediagebruik adolescent	-.032	-.106	.140	.004	-.101	-.047	.069	-.205*

* $p \leq .05$, ** $p \leq .01$

Uitkomsten regressieanalyse

Om te onderzoeken of mediaopvoeding en algemene opvoeding voorspellers zijn van het *mediagebruik van adolescenten*, is een multiële regressieanalyse uitgevoerd. Op basis van eerdere onderzoeken is een hiërarchische regressie uitgevoerd. In de eerste stap zijn de onafhankelijke variabelen *autonomie bevorderende restrictie*, *controlerende restrictie*, *inconsistente restrictie*, *overbescherming* en *emotionele warmte* ingevoerd. In de tweede stap zijn de voorspellende variabelen *controlerende mediatie* en *autonomie bevorderende mediatie* ingevoerd.

Uit de analyse is gebleken dat het model niet significant is ($F(7, 82) = .513, p = .822$). De verklaarde variantie van het model is slechts 4.2% ($R^2 = .042$). Ook zonder controlerende en autonomie bevorderende mediatie mee te nemen is het model niet significant ($F(5, 84) = .673, p = .645$). De verklaarde variantie is iets lager dan wanneer controlerende en autonomie bevorderende mediatie wel zijn meegenomen ($R^2 = .039$). In Tabel 4 zijn de resultaten van de multiële regressieanalyse weergegeven. Hierin is te zien dat geen van de onafhankelijke variabelen een significante voorspeller is voor het mediagebruik van adolescenten. Geen enkel type mediaopvoeding en geen van de aspecten van algemene opvoeding hing dus samen met de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten.

Tabel 4

Resultaten multiële regressieanalyse met voorspellers van mediagebruik adolescenten

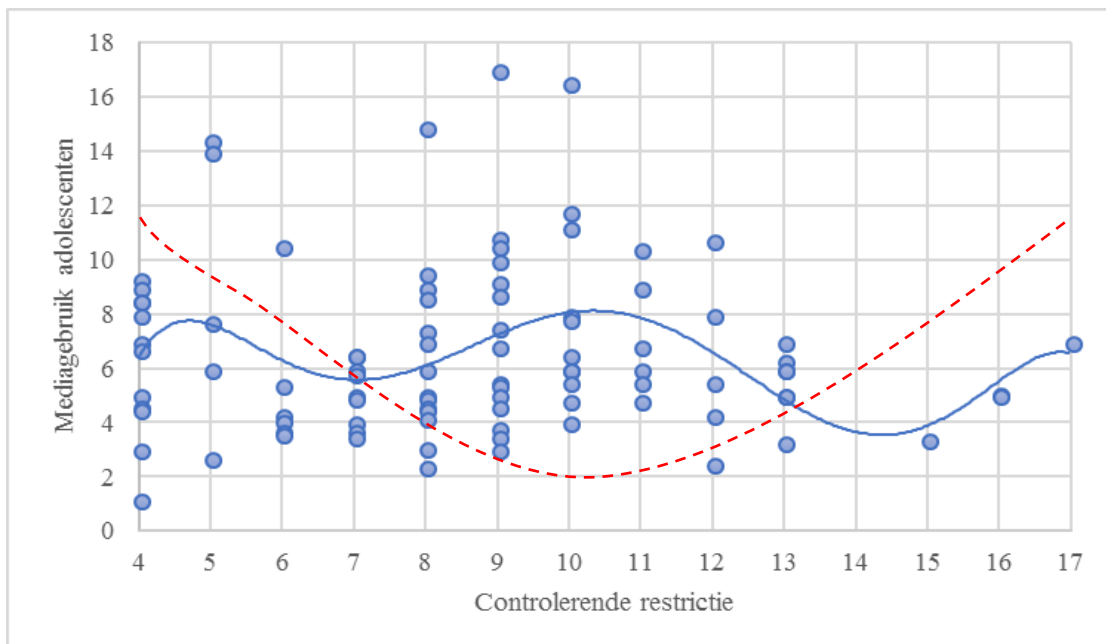
	<i>B</i>	<i>SE_B</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>R²</i>
Model 1^a				.645	.039
(Constant)	6.073	3.894	1.560	.123	
Overbescherming	.096	.102	.943	.348	
Emotionele warmte	-.005	.092	-.058	.954	
Controlerende restrictie	-.112	.131	-.857	.394	
Autonomie bevorderende restrictie	-.094	.102	-.924	.358	
Inconsistente restrictie	.136	.107	1.275	.206	
Model 2^b				.822	.042
(Constant)	6.981	4.785	1.446	.152	
Overbescherming	.115	.113	1.015	.313	
Emotionele warmte	-.019	.096	-.199	.843	
Controlerende restrictie	-.105	.133	-.787	.434	
Autonomie bevorderende restrictie	-.102	.125	-.821	.414	
Inconsistente restrictie	.138	.113	1.218	.227	
Controlerende mediatie	-.070	.132	-.531	.597	
Autonomie bevorderende mediatie	-.003	.159	-.018	.986	

^a Voorspellers: (Constant), Overbescherming, Emotionele warmte, Controlerende restrictie, Autonomie bevorderende restrictie, Inconsistente restrictie

^b Voorspellers: (Constant), Overbescherming, Emotionele warmte, Controlerende restrictie, Autonomie bevorderende restrictie, Inconsistente restrictie, Controlerende mediatie, Autonomie bevorderende mediatie

Boemerangeffect controlerende restrictie

Verwacht werd dat er een boemerangeffect zou optreden in het verband tussen controlerende restrictie en de tijd die adolescenten aan media besteden. Aan de hand van een scatterplot is onderzocht of dit boemerangeffect daadwerkelijk optreedt. In Figuur 4 is de bijbehorende scatterplot weergegeven. Bij het verwachte boemerangeffect zou een U-vormige curve te zien zijn, zoals de rode lijn in het scatterplot, waarbij mediagebruik eerst afneemt bij een lichtere mate van controlerende restrictie en vervolgens weer toeneemt wanneer een hogere mate aan controlerende restrictie wordt toegepast en dit voor het kind als overbescherming kan voelen. In de scatterplot geeft de blauwe lijn het daadwerkelijke resultaat weer. De curve is licht golvend en er is geen duidelijke U-vorm zichtbaar. Er is dus geen overtuigend bewijs gevonden voor het boemerangeffect in het verband tussen controlerende restrictie en het mediagebruik van adolescenten.

Figuur 4. Scatterplot overbescherming en mediagebruik adolescenten.

Uitkomsten moderatieanalyse

Om te onderzoeken of de mediavaardigheden van de ouders optreden als moderator tussen de diverse typen mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten, zijn vijf moderatieanalyses uitgevoerd. Voor elk type mediaopvoeding is een aparte analyse gedaan om te onderzoeken of de mediavaardigheden van de ouders bij deze variabele optreden als moderator. In elke analyse zijn de gestandaardiseerde score van het type mediaopvoeding, de gestandaardiseerde score van de mediavaardigheden van de ouder en de interactieterm als

voorspeller ingevoerd. In Tabel 5 zijn de resultaten van de moderatieanalyses weergegeven. In lijn met de eerdere regressieanalyse is geen enkele van de typen mediaopvoeding een significante voorspeller in deze analyses. Verder zijn geen significante interactie-effecten gevonden met de mediavaardigheden van ouders. Dit betekent dat de mediavaardigheden van de ouder bij geen enkel type mediaopvoeding optreden als moderator tussen het type mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten. Ook is geen van de modellen significant. Wel is er in twee analyses een hoofdeffect gevonden van de mediavaardigheden van de ouder. Ook in Tabel 3 is te zien dat de mediavaardigheden van de ouder de enige variabele is die significant samenhangt met het mediagebruik van adolescenten ($R = -.205, p < .05$). Het hoofdeffect van de mediavaardigheden van de ouder is aanwezig in het model met controlerende restrictie ($p = .018$) en het model met controlerende mediatie ($p = .039$). De mediavaardigheden van de ouders hangen negatief samen met het mediagebruik van adolescenten bij adolescenten wiens ouders controlerende restrictie of controlerende mediatie toepasten. Adolescenten waarvan de ouders betere mediavaardigheden hebben, besteden

Tabel 5

Resultaten moderatieanalyses met mediagebruik adolescenten als afhankelijke variabele

	<i>B</i>	<i>SE_B</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>R²</i>
Controlerende restrictie				.078	.042
(Constant)	6.705	.319	20.997	.000**	
Controlerende restrictie	-.174	.333	-.522	.603	
Mediavaardigheden ouder	-.795	.330	-2.409	.018*	
Controlerende restrictie x Mediavaardigheden ouder	.397	.267	1.487	.141	
Autonomie bevorderende restrictie				.236	.046
(Constant)	6.594	.328	20.128	.000**	
Autonomie bevorderende restrictie	-.188	.329	-.571	.569	
Mediavaardigheden ouder	-.590	.327	-1.804	.075	
Autonomie bevorderende restrictie x Mediavaardigheden ouder	.041	.372	.111	.912	
Inconsistente restrictie				.113	.064
(Constant)	6.666	.319	20.906	.000**	
Inconsistente restrictie	.378	.327	1.156	.251	
Mediavaardigheden ouder	-.654	.332	-1.973	.052	
Inconsistente restrictie x Mediavaardigheden ouder	.309	.291	1.064	.290	
Controlerende mediatie				.062	.080
(Constant)	6.672	.327	20.411	.000**	
Controlerende mediatie	-.052	.335	-.155	.877	
Mediavaardigheden ouder	-.682	.326	-2.093	.039*	
Controlerende mediatie x Mediavaardigheden ouder	.527	.291	1.812	.073	
Autonomie bevorderende mediatie				.101	.037
(Constant)	6.653	.330	20.188	.000**	
Autonomie bevorderende mediatie	-.247	.338	-.729	.468	
Mediavaardigheden ouder	-.631	.329	-1.915	.059	
Autonomie bevorderende mediatie x Mediavaardigheden ouder	-.428	.294	-1.457	.149	

* $p \leq .05$, ** $p \leq .01$

minder tijd aan media en adolescenten wiens ouders slechtere mediavaardigheden hebben, besteden gemiddeld meer uren per dag aan media. Bij het interpreteren van de hoofdeffecten van de mediavaardigheden van de ouder moet in acht worden genomen dat het hele model niet significant is.

Discussie

Het doel van deze studie was om te onderzoeken in hoeverre vijf typen mediaopvoeding en twee aspecten van de algemene opvoeding de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten kunnen voorspellen. Ook is onderzocht of de mediavaardigheden van de ouder optreden als moderator op de verbanden tussen de typen mediaopvoeding en het mediagebruik van de adolescent. Resultaten tonen aan dat geen van de typen mediaopvoeding of aspecten van de algemene opvoeding significante voorspellers zijn voor de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten. Daarnaast bleek er geen sprake te zijn van moderatie-effecten van de mediavaardigheden van de ouders op de verbanden tussen de vijf typen mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten.

Mediaopvoeding

Uit het onderzoek is gebleken dat geen van de typen mediaopvoeding een significante voorspeller is voor de tijd die adolescenten aan media besteden. Voor controlerende mediatie en autonomie bevorderende mediatie komt dit resultaat overeen met de hypothese. Op basis van het onderzoek van Collier et al. (2016) werd verwacht dat er geen samenhang zou zijn tussen actieve mediatie en mediatijd. Actieve mediatie is immers gericht op het bespreken van de inhoud van media en niet op het beperken van mediatijd (Valkenburg & Piotrowski, 2017). Dit soort activiteiten hangen waarschijnlijk meer samen met inhoud-gerelateerde onderwerpen, zoals online risico's (Cabello-Hutt, Cabello & Claro, 2018) en het omgaan met agressie in media (Linder & Werner, 2012).

Voor de restrictieve typen mediaopvoeding werd wel een verband met mediatijd verwacht, maar dit is niet gevonden. Op basis van de studies van Collier et al. (2016) en Lee (2012) werd verwacht dat controlerende restrictie en autonomie bevorderende restrictie negatief zouden samenhangen met de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten. Daarnaast toont de studie van Nikkelen, Vossen, Piotrowski en Valkenburg (2016) aan dat controlerende restrictie en autonomie bevorderende restrictie negatieve voorspellers zijn van mediagebruik met een gewelddadige inhoud. In de huidige studie is het verband tussen controlerende en autonomie bevorderende restrictie en de hoeveelheid mediagebruik echter niet aangetoond. Mogelijk is er in de vroege adolescentie wel een effect, maar zijn er geen langdurige effecten tot in de jonge

volwassenheid. Veel participanten uit deze studie (62%) woonden niet meer bij hun ouders, wat wellicht de effecten van mediaopvoeding vermindert. Daarnaast wordt mediagebruik in de huidige maatschappij van vrijwel iedereen verlangd, zeker van studenten, waardoor het verminderen van de frequentie van mediagebruik minder belangrijk is geworden. Mogelijk zijn restricties wel effectief in het verminderen van bepaalde soorten mediagebruik, zoals media die veel geweld, grof taalgebruik of seks bevatten.

Op basis van het onderzoek van Tur-Porcar (2017) werd verwacht dat er een positief verband zou zijn tussen inconsistente restrictie en de tijd die adolescenten aan media besteden. Ook Nikkelen et al. (2016) toonden een positieve relatie aan tussen inconsistente restrictie en het gebruik van gewelddadige media. In dit onderzoek is echter geen verband tussen inconsistente restrictie en het mediagebruik van adolescenten gevonden. Hoewel Tur-Porcar (2017) aantoonde dat inconsistenties in de opvoeding positief samenhangen met internetverslaving onder adolescenten, blijkt uit dit onderzoek dat inconsistenties in het opleggen van restricties niet samenhangen met de hoeveelheid mediagebruik. Het verschil in resultaat van beide studies is mogelijk te wijten aan het meten van verschillende constructen.

Verder werd verwacht dat controlerende restrictie negatief samenhangt met de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten (Collier et al., 2016; Lee, 2012). Een hoge mate van controlerende restrictie kan voor een kind voelen als overbescherming (Aluja et al., 2006), waarvan juist verwacht werd dat dit positief samenhangt met mediagebruik (Özgür, 2016; Xiuqin et al., 2010). Daarom is onderzocht of er sprake is van een boemerangeffect in de relatie tussen controlerende restrictie en de hoeveelheid mediagebruik in de adolescentie. Er is hiervoor echter geen overtuigend bewijs gevonden. Dat betekent dat er wellicht daadwerkelijk geen sprake is van een boemerangeffect. Het gebrek aan bewijs kan ook verklaard worden doordat er slechts drie respondenten waren met een hoge score op controlerende restrictie. Dit aantal respondenten is te weinig om te kunnen concluderen of er sprake is van een boemerangeffect in het verband tussen controlerende restrictie en het mediagebruik van adolescenten.

Algemene opvoeding

Naast de vijf typen mediaopvoeding is onderzocht in hoeverre twee aspecten van de algemene opvoeding de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten voorspellen. De verwachting was dat emotionele warmte negatief zou samenhangen met het mediagebruik van adolescenten (Tur-Porcar, 2017; Özgür, 2016; Xiuqin et al., 2010). Op basis van de onderzoeken van Özgür (2016) en Xiuqin et al. (2010) werd verwacht dat de mate van overbescherming in de opvoeding en mediagebruik van adolescenten positief zouden

samenhangen. Voor beide verbanden is geen bewijs gevonden, waaruit geconcludeerd kan worden dat de onderzochte aspecten van de algemene opvoeding, net als de typen mediaopvoeding, niet samenhangen met de hoeveelheid mediagebruik in de adolescentie. In de studies van Tur-Porcar (2017), Özgür (2016) en Xiuqin et al. (2010) zijn wel verbanden gevonden. Hierin is echter gebruik gemaakt van andere meetinstrumenten en/of zijn er bredere of andere (vergelijkbare) constructen gemeten. Zo onderzocht Tur-Porcar (2017) het verband tussen algemene opvoedingsstijlen en internetverslaving onder adolescenten. Wellicht zijn de onderzochte verbanden in eerdere onderzoeken complexer dan of niet vergelijkbaar met het verband tussen de aspecten van de algemene opvoeding en het mediagebruik van adolescenten, waardoor de resultaten van het huidige onderzoek verschillen van de resultaten van eerdere onderzoeken.

Mediavaardigheden ouders

Op basis van de Social Domain Theory (Richardson et al., 2012) werd verwacht dat de mediavaardigheden van de ouders optreden als moderator tussen de mediaopvoeding en het mediagebruik van het kind, waarbij het verband tussen mediaopvoeding en mediagebruik sterker is naarmate de mediavaardigheden van de ouder beter zijn. Dit is onderzocht voor alle vijf de verbanden tussen de typen mediaopvoeding en de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten door middel van vijf moderatieanalyses.

Omdat uit het onderzoek van Lau en Yuen (2016) is gebleken dat het ICT-niveau van ouders niet samenhangt met de hoeveelheid tijd die adolescenten op internet doorbrengen, werd verwacht dat de mediavaardigheden van de ouder geen directe voorspeller zouden zijn van de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten. De variabele is daarom niet als voorspeller meegenomen in de regressieanalyse. Wel bleek dat de mediavaardigheden van de ouder significant samenhangen met de hoeveelheid mediagebruik van de adolescent, waarbij betere mediavaardigheden van ouders minder mediagebruik bij adolescenten betekenden. Wellicht zijn de mediavaardigheden van de ouders toch een directe voorspeller van het mediagebruik van adolescenten. Dit zou ermee te maken kunnen hebben dat volgens de Sociale Leertheorie kinderen altijd een voorbeeld van iemand in hun omgeving volgen (Kerig, Ludlow, & Wenar, 2012). Kinderen van ouders met goede mediavaardigheden zullen het voorbeeld van hun ouders volgen. Echter, voor kinderen die vinden dat hun ouders slechte mediavaardigheden hebben heeft het volgen van het voorbeeld van hun ouders weinig nut en zullen zij meer kijken naar leeftijdsgenoten die wel vaardig zijn met digitale media. Omdat de ouders uit een generatie komen die over het algemeen minder digitale media gebruikt dan de generatie waaruit de leeftijdsgenoten van de kinderen komen (Jordan, 2016), gebruiken ouders zelf minder digitale

media dan dat leeftijdsgenoten van het kind gebruiken (Hardy & Castonguay, 2018). Wanneer kinderen van ouders met goede mediavaardigheden de hoeveelheid mediagebruik van hun ouders overnemen en kinderen van ouders met slechte mediavaardigheden de hoeveelheid mediagebruik van leeftijdsgenoten, verklaart dit de negatieve samenhang tussen mediavaardigheden van de ouders en het mediagebruik van hun kinderen. Dit effect wordt dan wellicht doorgetrokken naar de adolescentie. Een andere verklaring kan zijn dat de mediavaardigheden van de ouders samenhangen met hun sociaaleconomische status (SES), waarbij een hogere SES staat voor betere mediavaardigheden (Nikken & Oprea, 2018; Lau & Yuen, 2016). Ouders met een hogere SES stimuleren hun kinderen meer om andere activiteiten te ondernemen, zoals sport of het spelen van een muziekinstrument (Eime, Charity, Harvey, & Payne, 2015). Hierdoor besteden hun kinderen minder tijd aan digitale media dan kinderen van ouders met een lagere SES en dus mindere mediavaardigheden. Ook dit zou de negatieve samenhang tussen mediavaardigheden van ouders en het mediagebruik van hun kinderen kunnen verklaren.

In lijn met de resultaten uit de regressieanalyse, bleek bij de moderatieanalyses geen enkel model significant te zijn. Ook was er geen sprake van een interactie-effect tussen een type mediaopvoeding en de mediavaardigheden van de ouders als voorspellers van het mediagebruik van adolescenten. Wel bleken er significante hoofdeffecten te zijn voor de mediavaardigheden van de ouders in de modellen met controlerende restrictie en controlerende mediatie. Binnen mediaopvoeding hangt de effectiviteit van de gestelde regels, volgens de Social Domain Theory (Richardson et al., 2012), af van de mediavaardigheden van de ouders in de perceptie van het kind. De significante hoofdeffecten in de (niet-significante) modellen met controlerende mediaopvoedingsstijlen wijzen erop dat de mediavaardigheden van de ouders bij controlerende opvoedingsstijlen een grotere invloed hebben op het mediagebruik van adolescenten dan bij autonomie bevorderende en inconsistente mediaopvoedingsstijlen. Omdat bij de controlerende opvoedingsstijlen de regels zonder overleg of uitleg worden opgelegd (Valkenburg & Piotrowski, 2017), is het logisch dat de mediavaardigheden van de ouders hierbij een grotere invloed hebben op het mediagebruik van het kind dan bij autonomie bevorderende en inconsistente mediaopvoedingsstijlen.

Limitaties en vervolgonderzoek

De respondenten waren adolescenten tussen de zestien en vierentwintig jaar oud. Zij hebben de vragen over (media)opvoeding ingevuld over de periode toen zij tien tot vijftien jaar oud waren. Voor de oudere respondenten is deze periode enkele jaren langer geleden dan voor de jongere respondenten. Omdat het gebruik van media in de maatschappij snel verandert

(Nielsen, 2016), zit er een verschil in mediagebruik in het algemeen in de maatschappij tussen de periodes waarover jongere of oudere respondenten de vragenlijst hebben ingevuld. Omdat veranderingen in de maatschappij ook veranderingen in het opvoeden van kinderen met zich meebrengen (Smeyers, 2010), kan het verschil in mediagebruik in de maatschappij invloed hebben op de (media)opvoeding die adolescenten hebben genoten. Ook in de komende jaren zal het mediagebruik snel blijven veranderen (Nielsen, 2016). De mediaopvoeding en de effecten daarvan kunnen daarom over een paar jaar weer anders zijn. De participanten van dit onderzoek waren toen zij tien tot vijftien jaar waren minder met digitale media bezig dan de huidige populatie tien- tot vijftienjarigen. Dat er in het huidige onderzoek geen langetermijneffecten zijn gevonden, hoeft niet te betekenen dat deze met hetzelfde onderzoek bij een volgende generatie ook niet gevonden zullen worden. Een suggestie voor vervolgonderzoek is om over enkele jaren dit onderzoek te herhalen om erachter te komen of de resultaten in grote lijnen overeenkomen of verschillen met de resultaten van het huidige onderzoek.

Een andere limitatie van het onderzoek is dat de verdeling van het opleidingsniveau van de respondenten scheef verdeeld was. Veruit de meeste adolescenten waren hoogopgeleid. Dit verkleint de generalisatie van de resultaten. De resultaten met de huidige steekproef hebben vooral betrekking op hoogopgeleide adolescenten en zeggen weinig over lager opgeleide adolescenten. Ook de verdeling van de ouders waarover de respondenten de opvoedingsvragen hebben ingevuld was scheef. Bijna 95% heeft de vragenlijst ingevuld over zijn of haar moeder. Op basis van het onderzoek van Top (2016) is ervan uitgegaan dat er geen verschil in (media)opvoeding tussen vaders en moeders is. De groep respondenten die de vragenlijst over zijn of haar vader had ingevuld was te klein was om een eventueel verschil tussen vaders en moeders vast te stellen. Hierdoor is niet zeker of er wel of geen verschil aanwezig was. Wellicht zou het geslacht van de ouder invloed kunnen hebben op de relatie tussen (media)opvoeding en de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten. Dit is een mogelijk onderwerp voor nieuw onderzoek. De resultaten van het huidige onderzoek zijn vooral generaliseerbaar naar de populatie adolescenten waarvan de moeder de grootste rol in de opvoeding heeft gespeeld.

Daarnaast vormt de steekproefgrootte een limitatie van het onderzoek. In het huidige onderzoek zijn de analyses uitgevoerd met data van negentig participanten. Volgens Field (2012) is deze steekproefgrootte in combinatie met het aantal voorspellers voldoende om met de regressieanalyse medium tot grote effecten te vinden. In de onderzoeken van Collier et al. (2016) en Özgür (2016) zijn kleine effecten gevonden. In de overige studies waarop de hypothesen zijn gebaseerd, zijn geen effectgroottes gerapporteerd. Als er sprake is van kleine

effecten in de populatie, is het logisch dat deze met de steekproef in het huidige onderzoek niet zijn gevonden. Wanneer de resultaten van de regressieanalyse vergeleken worden met de hypothesen, blijkt dat alle B 's van de voorspellers waarbij een verband met het mediagebruik van adolescenten werd verwacht, in overeenkomstige richting met de hypothesen wijzen. Mogelijk zijn de voorspelde effecten dus wel aanwezig in de populatie, maar zijn dit kleine effecten en zijn deze daarom niet gevonden. Om kleine effecten te vinden zou het onderzoek met een grotere steekproef moeten worden uitgevoerd.

Naast de steekproef, brengt de gebruikte vragenlijst ook enkele beperkingen met zich mee. Als onderdeel van de vragenlijst hebben de respondenten de PPMMS ingevuld. Hierbij moesten de respondenten ook nadenken over het handelen van hun ouders als de gevraagde situatie eigenlijk niet voorkwam. Hierdoor is er in sommige gevallen mogelijk sprake van een hypothetisch antwoord. Als gevolg hiervan zijn de scores voor de typen mediaopvoeding (gedeeltelijk) hypothetisch. De daadwerkelijke situatie kan dus afwijken van de score die in dit onderzoek is meegenomen. Hierdoor kunnen de resultaten een vertekend beeld geven van de werkelijkheid.

Zowel de EMBU als de PPMMS zijn voor dit onderzoek retrospectief geformuleerd. De adolescenten moesten de vragen beantwoorden over de periode van enkele jaren geleden. Aangezien de respondenten op basis van hun herinneringen vragen moesten beantwoorden, is de betrouwbaarheid van de antwoorden waarschijnlijk lager dan wanneer de vragenlijsten over de huidige situatie van de respondenten ingevuld zouden worden. Ook hierdoor kunnen de resultaten een vertekend beeld geven van de manier waarop de (media)opvoeding daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Dit zou kunnen worden opgelost door een longitudinale studie uit te voeren, waarbij bijvoorbeeld op dertienjarige leeftijd de EMBU en PPMMS worden ingevuld en op twintigjarige leeftijd het mediagebruik wordt gemeten.

Als laatste beperking is het mediagebruik van adolescenten gemeten als de tijd die de respondent aan alle digitale media besteedt op een gemiddelde werkdag. De adolescent is gevraagd om zelf een inschatting te maken van het aantal uur dat hij of zij een bepaald digitaal medium gebruikt. Deze maat is subjectief en daarom gevoelig voor meetfouten. Een objectievere meting, bijvoorbeeld door middel van observatie of het bijhouden van een logboek, zou meer betrouwbaar zijn geweest dan een schatting over het eigen mediagebruik. Helaas was dat om organisatorische redenen in dit onderzoek niet mogelijk. In vervolgonderzoek zou wellicht met een objectiever meetinstrument gewerkt kunnen worden. Ook zou de focus verbreed kunnen worden door niet uitsluitend te kijken naar mediatijd, maar bijvoorbeeld ook naar de vormen van media die gebruikt worden en de inhoud hiervan.

Implicaties

Dit onderzoek toont een overzicht van mogelijke aspecten die het mediagebruik van adolescenten wellicht kunnen voorspellen. Hiermee draagt het bij aan de tot nu toe verworven kennis over de invloed van (media)opvoeding op het mediagebruik van adolescenten, die in de praktijk gebruikt kan worden in opvoedingsadvies. De meeste onderzoeken tot nu toe hebben zich gericht op het verband tussen (media)opvoeding en mediagebruik op hetzelfde moment, maar in deze studie is onderzocht of de effecten van de opvoeding blijven staan tot in de adolescentie. Wellicht zijn er kleine effecten van restrictieve mediatie op het mediagebruik van kinderen die doorwerken tot in de adolescentie, maar die zijn in de huidige studie niet gevonden. Ditzelfde geldt voor overbescherming en emotionele warmte in de opvoeding. Autonomie bevorderende restrictie, controlerende restrictie en emotionele warmte kunnen de tijd die adolescenten aan digitale media besteden verminderen. Inconsistente restrictie en overbescherming kunnen het mediagebruik bevorderen. Omdat de adolescenten uit de steefproef minder met digitale media zijn opgegroeid dan de huidige groep tien- tot vijftienjarigen, zou het kunnen dat eventuele langetermijneffecten bij volgende generaties wel gevonden zullen worden. Om daar achter te komen, zou het onderzoek over enkele jaren herhaald moeten worden. Ook kan met een grotere steekproef geprobeerd worden eventuele kleine effecten in kaart te brengen, wat met dit onderzoek nog niet gelukt is.

Daarnaast zijn er aanwijzingen gevonden dat de mediavaardigheden van de ouders, met name in combinatie met controlerende restrictie of controlerende mediatie, het mediagebruik in de adolescentie kunnen beïnvloeden. Betere mediavaardigheden van de ouders hangen hierbij samen met minder mediagebruik van adolescenten. In toekomstig onderzoek zouden de mediavaardigheden van ouders kunnen worden onderzocht als directe voorspeller van mediagebruik.

Conclusie

In deze studie is onderzocht in hoeverre vijf typen mediaopvoeding (controlerende restrictie, autonomie bevorderende restrictie, inconsistente restrictie, controlerende mediatie en autonomie bevorderende mediatie) en twee aspecten van de algemene opvoeding (emotionele warmte en overbescherming) de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten voorspellen. Daarnaast is onderzocht of de mediavaardigheden van de ouders optreden als moderator op de verbanden tussen de vijf typen mediaopvoeding en het mediagebruik van de adolescent. Er is gebleken dat geen van de typen mediaopvoeding en geen van de aspecten van de algemene opvoeding significante voorspellers zijn voor de hoeveelheid mediagebruik van adolescenten.

Ook bleken de mediavaardigheden van de ouders niet significant op te treden als moderator op de verbanden tussen de typen mediaopvoeding en het mediagebruik van adolescenten. Wel zijn er aanwijzingen dat de mediavaardigheden van de ouders een directe voorspeller voor het mediagebruik van adolescenten kunnen zijn, met name bij adolescenten die een controlerende mediaopvoedingsstijl hebben genoten.

Literatuurlijst

- Aftosmes-Tobio, A., Ganter, C., Gicevic, S., Newlan, S., Simon, C. L., Davison, K. K., & Manganello, J. A. (2016). A systematic review of media parenting in the context of childhood obesity research. *BMC Public Health, 16*, 320-328. doi:10.1186/s12889-016-2981-5
- Aluja, A., Barrio, V. del & García, L. F. (2006). Comparison of several shortened versions of the EMBU: Exploratory and confirmatory factor analysis. *Scandinavian Journal of Psychology, 47*, 23-31. doi:10.1111/j.1467-9450.2006.00489.x
- Arindell, W. A. & Ende, J. van der (1984). Replicability and Invariance of Dimensions of Parental Rearing Behaviour: Further Dutch Experiences with the EMBU. *Personality and Individual Differences, 5*, 671-682. doi:10.1016/0191-8869(84)90115-6
- Blackwell, D., Leaman, C., Tramposch, R., Osborne, C., & Liss, M. (2017). Extraversion, neuroticism, attachment style and fear of missing out as predictors of social media use and addiction. *Personality and Individual Differences, 116*, 69-72. doi:10.1016/j.paid.2017.04.039
- Brunborg, G. S., Burdzovic Andreas, J., & Kvaavik, E. (2017). Social Media Use and Episodic Heavy Drinking Among Adolescents. *Psychological Reports, 120*, 465-490. doi:10.1177/0033294117697090
- Bushman, B. J. & Anderson, C. A. (2015). Understanding Causality in the Effects of Media Violence. *American Behavioral Scientist, 59*, 1807-1821. doi:10.1177/0002764215596554
- Cabello-Hutt, T., Cabello, P., & Claro, M. (2018). Online opportunities and risks for children and adolescents: The role of digital skills, age, gender and parental mediation in Brazil. *New Media & Society, 20*, 2411-2431. doi:10.1177/1461444817724168
- CBS (2017). *Internet; toegang, gebruik en faciliteiten*. Geraadpleegd via <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83429NED/table?ts=1518258587659>

- Collier, K. M., Coyne, S. M., Rasmussen, E. E., Hawkins, A. J., Padilla-Walker, L. M., Erickson, S. E., & Memmott-Elison, M. K. (2016). Does Parental Mediation of Media Influence Child Outcomes? A Meta-Analysis on Media Time, Agression, Substance Use, and Sexual Behavior. *Developmental Psychology, 52*, 798-812. doi:10.1037/dev0000108
- Eime, R. M., Charity, M. J., Harvey, J. T., & Payne, W. R. (2015). Participation in sport and physical activity: associations with socio-economic status and geographical remoteness. *BMC Public Health, 15*, 434-446. doi:10.1186/s12889-015-1796-0
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Los Angeles/London/New Delhi/Singapore/Washington DC/Melbourne: Sage
- Hardy, B. W. & Castonguay, J. (2018). The moderating role of age in the relationship between social media use and mental well-being: An analysis of the 2016 General Social Survey. *Computers in Human Behavior, 85*, 282-290. doi:10.1016/j.chb.2018.04.005
- Jago, R., Edwards, M. J., Urbanski, C. R., & Sebire, S. J. (2013). General and Specific Approaches to Media Parenting: A Systematic Review of Current Measures, Associations with Screen-Viewing, and Measurement Implications. *Childhood Obesity, 9*, 51-72. doi:10.1089/chi.2013.0031
- Jordan, A. B. (2016). Presidential Address: Digital Media Use and the Experience(s) of Childhood: Reflections Across the Generations. *Journal of Communication, 66*, 879-887. doi: 2443/10.1111/jcom.12265
- Kennisnet (2017). *Monitor Jeugd en Media 2017*. Geraadpleegd via https://www.kennisnet.nl/fileadmin/kennisnet/publicatie/jeugd_media/Kennisnet_Monitor_Jeugd_en_Media_2017.pdf
- Kerig, P.K., Ludlow, A., & Wenar, C. (2012). *Developmental Psychopathology*. Berkshire: McGraw-Hill Education
- Lau, W. W. F. & Yuen, A. H. K. (2016). The relative importance of paternal and maternal parenting as predictors of adolescents' home Internet use and usage. *Computers & Education, 102*, 224-233. doi:10.1016/j.compedu.2016.09.002
- Lee, S.-J. (2012). Parental restrictive mediation of children's internet use: Effective for what and for whom? *New media & society, 15*, 466-481. doi:10.1177/1461444812452412
- Linder, J. R. & Werner, N. E. (2012). Relationally Agressive Media Exposure and Children's Normative Beliefs: Does Parental Mediation Matter? *Family Relations, 61*, 488-500. doi:10.1111/j.1741-3729.2012.00707.x

- Nielsen (2016). *Connect and chill: An intimate peek at mobile connected device owners*.
Geraadpleegd via <http://www.nielsen.com/us/en/insights/news/2016/connect-and-chill-an-intimate-peek-at-mobile-connected-device-owners.html>
- Nikkelen, S., Vossen, H., Piotrowski, J., & Valkenburg, P. (2016). Media Violence and Adolescents' ADHD-Related Behaviors: The Role of Parental Mediation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *60*, 657-675. doi:10.1080/08838151.2016.1234476
- Nikken, P. & Oprea, S. (2018). Guiding Young Children's Digital Media Use: SES-Differences in Mediation Concerns and Competence. *Journal of Child and Family Studies*, *27*, 1844-1857. doi:10.1007/s10826-018-1018-3
- Nishikawa, S., Sundbom, E., & Hägglöf, B. (2010). Influence of Perceived Parental Rearing on Adolescent Self-Concept and Internalizing and Externalizing Problems in Japan. *Journal of Child and Family Studies*, *19*, 57-66. doi:10.1007/s10826-009-9281-y
- Özgür, H. (2016). The relationship between Internet parenting styles and Internet usage of children and adolescents. *Computers in Human Behavior*, *60*, 411-424. doi:10.1016/j.chb.2016.02.081
- Perris, C., Jacobsson, L., Lindström, H., Knorrning, L. von, & Perris, H. (1980). Development of a new inventory for assessing memories of parental rearing behaviour. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, *61*, 265-274. doi:10.1111/j.1600-0447.1980.tb00581.x
- Reinecke, L. & Hofmann, W. (2016). Slacking Off or Winding Down? An Experience Sampling Study on the Drivers and Consequences of Media Use for Recovery Versus Procrastination. *Human Communication Research*, *42*, 441-461. doi:10.1111/hcre.12082
- Richardson, C.B., Mulvey, K.L., & Killen, M. (2012). Extending Social Domain Theory with a Process-Based Account of Moral Judgments. *Human Development*, *55*, 4-25. doi:10.1159/000335362
- Samaha, M. & Hawi, N. S. (2017). Association between screens media parenting practices and children's screen time in Lebanon. *Telematics and Informatics*, *34*, 351-358. doi:10.1016/j.tele.2016.06.002
- Schuur, W. A. van der, Baumgartner, S. E., Sumter, S. R., & Valkenburg, P. M. (2015). The consequences of media multitasking for youth: A review. *Computers in Human Behavior*, *53*, 204-215. doi:10.1016/j.chb.2015.06.035
- Smeyers, P. (2010). Child Rearing in the "Risk" Society: On the Discourse of Rights and the "Best Interests of a Child". *Educational Theory*, *60*, 271-284. doi: 10.1111/j.1741-5446.2010.00358.x

- Top, N. (2016). Socio-Demographic Differences in Parental Monitoring of Children in Late Childhood and Adolescents' Screen-Based Media Use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 60, 195-212. doi:10.1080/08838151.2016.1164168
- Tur-Porcar, A. (2017). Parenting styles and Internet use. *Psychology & Marketing*, 34, 1016-1022. doi:10.1002/mar.21040
- Valkenburg, P. M., & Piotrowski, J. T. (2017). *Plugged in. How Media Attract and Affect Youth*. Londen: Yale University Press.
- Valkenburg, P. M., Piotrowski, J. T., Hermanns, J., & De Leeuw, R. (2013). Developing and Validating the Perceived Parental Media Mediation Scale: A Self-Determination Perspective. *Human Communication Research*, 39, 445-469. doi:10.1111/hcre.12010
- Vocht, A. de (2015). *Basishandboek SPSS 23 IBM SPSS Statistics*. Utrecht: Bijleveld press.
- Xiuqin, H., Huimin, Z., Mengchen, L., Jinan, W., Ying, Z., & Ran, T. (2010). Mental Health, Personality, and Parental Rearing Styles of Adolescents with Internet Addiction Disorder. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13, 401-406. doi:10.1089=cyber.2009.0222